

ОСОБИСТІТЬ. ДІЯЛЬНІСТЬ.

Лекція № 2

План

1. Поняття особистості. Структура особистості.
2. Спрямованість особистості та її компоненти.
3. Діяльність.
4. Види діяльності.

1. **Поняття особистості.**

Структура особистості.

Усі психічні явища існують не самі по собі, а становлять чітку систему, яка розвивається всередині особистості і на пряму залежить від неї.

Також саме особистість є джерелом діяльності.

Тому особистість - це універсальний культурний феномен, який вивчається багатьма науками.

ОСОБИСТІТЬ

Слово «особистість» – в англійській мові «personality» – походить від латинського «persona». Спершу це слово означало маску, яку одягав актор у давньогрецькому театрі.

Власне, цей термін спочатку вказував на роль в театральному дійстві, тобто в поняття «особистість» вкладався зовнішній, поверховий соціальний образ, подібний до того, що демонструє людина, граючи певні соціальні ролі.

Для здійснення наукового підходу до особистості варто чітко розмежовувати поняття, які будуть використовуватися в подальшому:

людина,

індивід,

особистість,

індивідуальність.

ЛЮДИНА

Біологічна характеристика, що вказує на приналежність до виду *homo sapiens*, і означає наявність специфічних спадкових ознак (здатність до прямоходіння, відділений під прямим кутом великий палець руки, певним чином організований мозок тощо), що є підґрунтям для розвитку соціальних зв'язків та індивідуальної психіки.

ІНДИВІД

Людина народжується індивідом. Тільки індивід може бути підґрунтям особистості.

Він має зумовлені природою особливості – *генотип*.
Генотипні властивості в процесі життя розвиваються й утворюють фенотип.

Фенотип – це продукт взаємодії генотипу і середовища.

Як індивіди люди відрізняються один від одного морфологічними особливостями, такими як зріст, тілесна конституція, колір очей, тип нервової системи тощо.

ОСОБИСТІТЬ

це якісно нове утворення. Воно формується завдяки життю людини у суспільстві.

У процесі свого життя й діяльності людина вступає в стосунки з іншими людьми (суспільні відносини).

Тому особистістю може бути людина, яка має досвід соціальних стосунків.

ОСОБИСТІТЬ

- це соціалізований людський індивід, який володіє свідомістю, соціальною роллю і соціальними якостями, що формуються в різних видах діяльності.

ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ

це конкретна особистість з
унікальним поєднанням усіх
психологічних і соціальних
якостей.

**«Індивідом народжуються.
Особистістю стають.
Індивідуальність
відстоюють».**

А.Г. Асмолов

Структура особистості

Існує декілька підходів до структури особистості:

1. З.Фройд уподібнив особистість айсбергу, верхівка якого втілює **свідомість**, основну ж масу, розташовану під водою й невидиму, - **несвідоме**.

За З.Фройдом, саме несвідомі психічні процеси детермінують думки, почуття й поведінку людини.

2. Структура особистості за С.Л. Рубінштейном

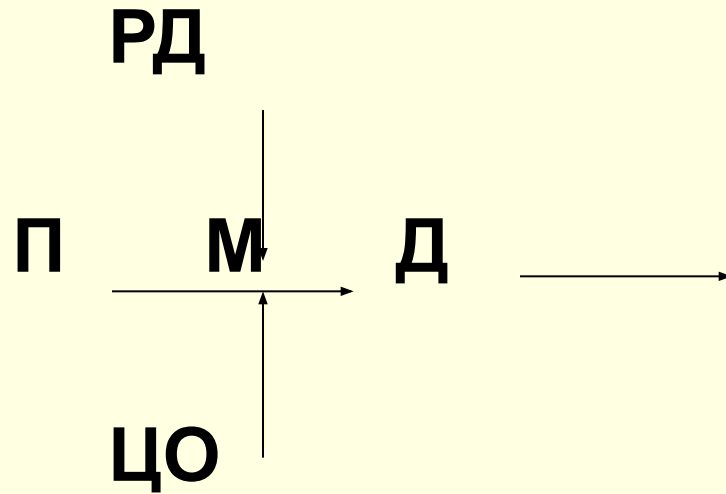
1. Темперамент, характер.
2. Спрямованість.
3. здібності й діяльність.

2. СПРЯМОВАНІСТЬ ТА ЇЇ КОМПОНЕНТИ

СПРЯМОВАНІСТЬ – це сукупність стійких чинників, що орієнтують діяльність особистості, визначають її ставлення до себе, оточення.

Ці чинники відносно незалежні від наявної ситуації.

Формула спрямованості

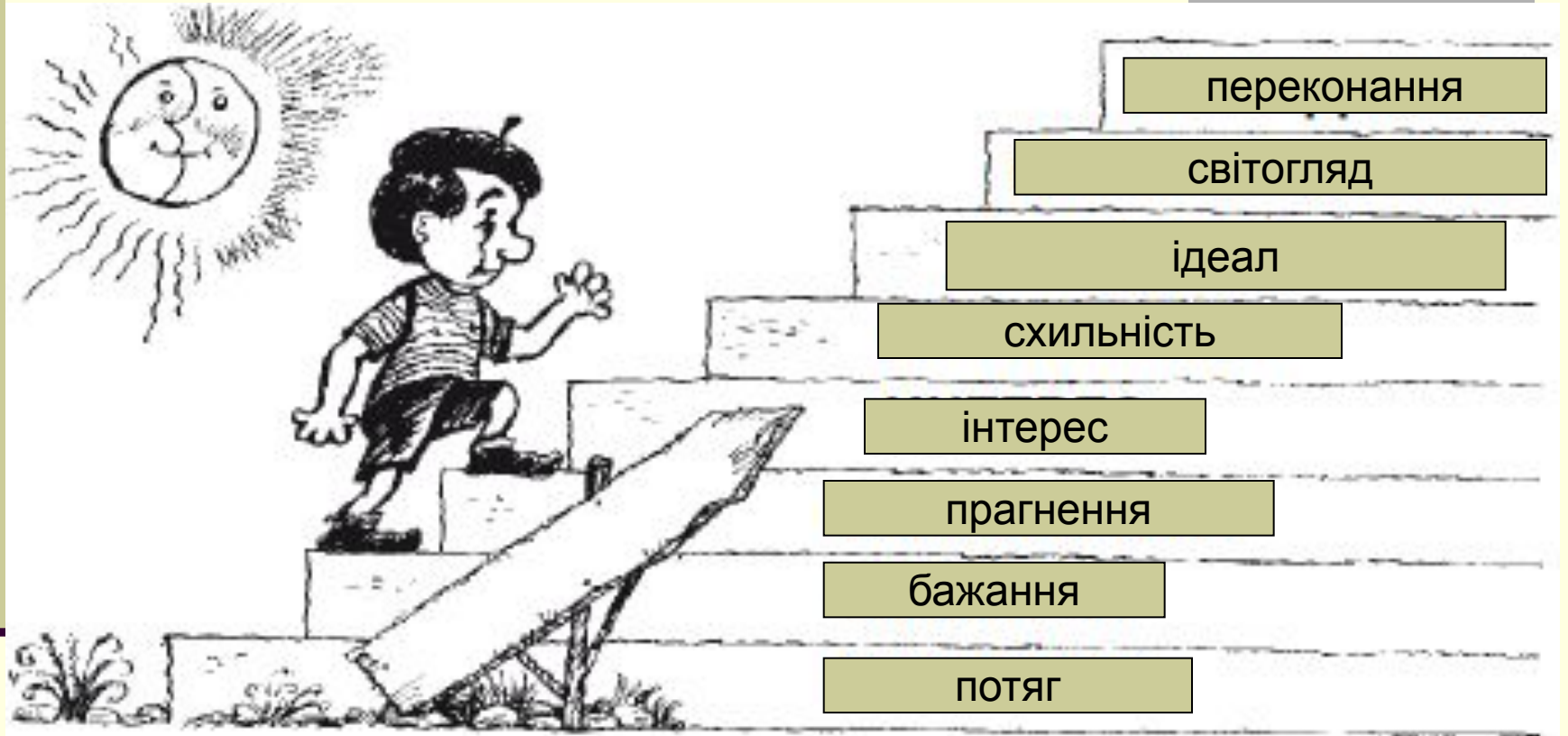
П – потреби, **М** – мотиви, **Д** – діяльність, **РД** – рівень домагань, **ЦО** – ціннісні орієнтації.

ПОТРЕБИ

- Стан організма або особистості, що полягає в усвідомленні й переживанні людиною необхідності в об'єкті, необхідному для підтримки життя її організму і розвитку її особистості.

МОТИВИ

3. ДІЯЛЬНІСТЬ

Потреби людини є джерелом її активності.

Активність – це системна взаємодія індивіда з середовищем, направлена на задоволення потреб.

Активність є постійною різницею між змінними потребами і наявними умовами для їх задоволення.

ДІЯЛЬНІСТЬ

**— це усвідомлена
активна взаємодія
особистості з
середовищем, в
ході якої вона
досягає
поставленої мети,
що виникає в
результаті появи
певної потреби**

Структура діяльності:

- **постановка мети** (ясне усвідомлення конкретного завдання);
- **планування роботи** (включає визначення послідовності дій, вибір для кожної дії відповідних засобів, способів, визначення критеріїв виконання дій і форм контролю);
- **виконання, здійснення діяльності**, яке супроводжується поточним контролем і перебудовою діяльності у випадку необхідності;
- **перевірка результатів діяльності**, виправлення помилок, якщо вони були; зіставлення отриманих результатів із запланованими, підбиття підсумків роботи і її оцінка.

Види діяльності:

1. СПІЛКУВАННЯ - взаємодія особистостей, в ході якої відбувається обмін інформацією на ґрунті взаємного психічного відображення.

вербальне,

невербальне,

символьне.

2. Гра

- це вид поведінки тварин і діяльності людини, метою якої є сама діяльність, а не ті практичні результати, що досягаються з її допомогою.

3. Навчання

Навчання — це діяльність, безпосередньою метою якої є засвоєння людиною досвіду (знань, умінь і навичок).

Знання — це ідеальна форма інформації про значущі властивості дійсності, необхідна для успішної організації різних форм діяльності.

Уміння — це способи виконання різних форм діяльності, готовність до її виконання.

Навички — це вміння, доведені до автоматизму, тому не потребують постійного свідомого контролю і є підґрунтям для складних умінь.

4. Праця

- основний вид діяльності, сутність якого полягає у створенні суспільно корисного продукту.
- репродуктивна;
- творча.